

Projekt

z dnia 20 listopada 2020 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BIERUNIU**

z dnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277), oraz art. 10 ust. 2, 2a 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1493), na wniosek Burmistrza Miasta Bierunia

**RADA MIEJSKA W BIERUNIU
uchwała:**

- § 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Zobowiązać Burmistrza Miasta Bierunia do złożenia Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu do dnia 31 marca 2022 r.
- § 3. Wykonanie uchwały powierzyć Burmistrzowi Miasta Bierunia.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2021 r.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Bieruniu

z dnia 2020 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

BIERUŃ 2020 r.

Spis treści

Wprowadzenie.....	2
Podstawy prawne Programu	4
Diagnoza społeczna.....	4
Cel Programu.....	9
Zadania Programu i sposoby realizacji	11
Adresaci Programu	16
Podmioty realizujące zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	16
Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	17
Finansowanie Programu	17
Monitoring i ewaluacja Programu	17

WPROWADZENIE

Zrealizowane w Polsce najnowsze badania epidemiologiczne wskazują, że liczba osób uzależnionych od alkoholu sięga blisko 600 tys., zaś osób pijących szkodliwie jest około 2,5 miliona. Według Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego nadużywanie alkoholu, to szkodliwy model używania substancji psychoaktywnej (w tym także alkoholu), prowadzący do istotnego klinicznie uszkodzenia organizmu, które manifestuje się wystąpieniem w ciągu ostatnich 12 miesięcy co najmniej jednym z wyszczególnionych objawów:

- Powtarzające się używanie substancji powodujące niemożność właściwego wypełniania podstawowych obowiązków w pracy, szkole lub domu (np. absencja w pracy, obniżenie wydajności związane z używaniem substancji, zaniedbywaniem dzieci czy też gospodarstwa domowego, nieobecności w szkole, zawieszenie lub relegowanie ze szkoły, w związku z używaniem substancji psychoaktywnych).
- Powtarzające się używanie substancji w sytuacjach, kiedy stwarza to fizyczne zagrożenie (np. prowadzenie pojazdów lub kierowanie maszynami).
- Powtarzające się problemy prawne (np. zatrzymania, w związku z niestosownym zachowaniem pod wpływem alkoholu lub innej substancji psychoaktywnej).
- Uporczywe używanie substancji, pomimo stałych lub nawracających problemów społecznych czy międzyludzkich, które są skutkiem lub są nasilane przez działanie substancji (np. kłótnie ze współmałżonkiem w związku z następstwem picia czy przemoc fizyczna).

Z kolei Światowa Organizacja Zdrowia sugeruje zastąpienie terminu nadużywania alkoholu na termin „problemy związane z alkoholem”. Termin ten w ostatnim czasie był używany bardzo szeroko, gdyż obejmuje całokształt następstw picia alkoholu m.in. społecznych, ekonomicznych, prawnych a nie tylko wskazujących na ograniczoną sprawność fizyczną czy psychiczną. Czy istnieje zatem picie bezpieczne? Zgodnie z sugestiami ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia w literaturze zajmującej się problemami związanymi z alkoholem pojawiły się dwa terminy „szkodliwe spożywanie alkoholu” i „picie ryzykowne”. Szkodliwe spożywanie alkoholu oznacza taką konsumpcję, która wywołuje szkody w funkcjonowaniu fizycznym i psychicznym człowieka. Przyjmuje się, że jest to regularne średnie dzienne spożycie alkoholu w ilości 40 g przez kobietę i 60 g przez mężczyznę. Z kolei picie ryzykowne polega na spożywaniu alkoholu w takich ilościach i w taki sposób, że wiąże się to z bardzo wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia szkód zdrowotnych, o ile sposób picia nie ulegnie istotnym zmianom. Przyjmuje się, że o picu ryzykownym można mówić wówczas, kiedy mężczyzna pije 4-5, a kobieta 1-2 standardowych porcji alkoholu (10 g) przez co najmniej 5 dni w tygodniu. Czy nieprzekroczenie tych norm jest więc bezpieczne? Otóż nie, bowiem nie ulega wątpliwości, że każda ilość alkoholu jest szkodliwa dla zdrowia, a czym młodszy organizm, tym większe powoduje w nim szkody.

Dlatego w celu przeciwdziałania wymienionym wyżej negatywnym skutkom spożywania alkoholu zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277) i art. 10 ust. 2, 2a i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1493) wskazano, że do zadań gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotykowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od tych środków.

W szczególności zadania te obejmują w kwestii przeciwdziałania:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochronę przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Zadania te ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w szczególności skierowane są do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz ich rodziców, opiekunów, nauczycieli,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii,
- osób współuzależnionych,
- osób pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym oraz osób doświadczających przemocy w tych rodzinach,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką alkoholową i narkotykową.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

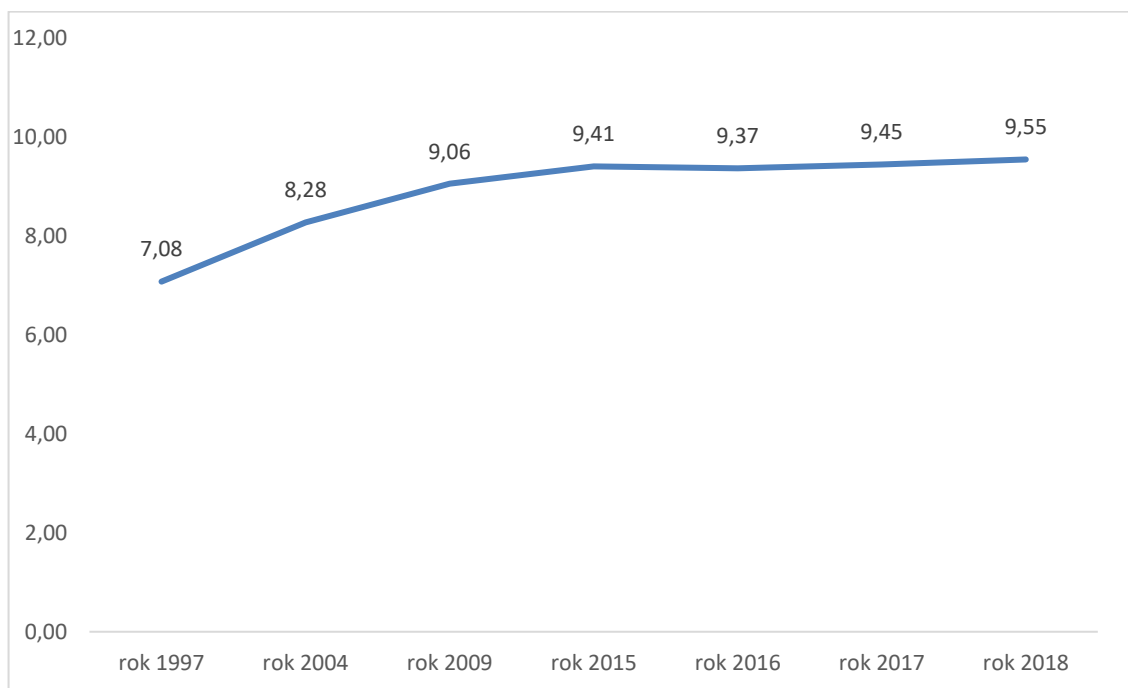
Na szczeblu krajowym dokumentem regulującym zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, określającym procedurę wydawania i korzystania z zezwoleń na obrót hurtowy i detaliczny napojami alkoholowymi, oraz przepisy karne w tym zakresie, jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W kwestii przeciwdziałania narkomanii przepisy reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bieruń na rok 2021 jest dokumentem regulującym lokalnie zagadnienia w zakresie profilaktyki, minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych spowodowanych używaniem alkoholu i środków psychofizycznych, kontynuuje również działania zainicjowane w gminie Bieruń w latach wcześniejszych oraz określa zadania samorządu lokalnego w obszarze ochrony zdrowia. Wpisuje się w zadania Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narodowego Programu Ochrony Zdrowia i Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Koresponduje jednocześnie z następującymi dokumentami:

- Gminnym Programem Wspierania Rodziny.
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Bieruń.
- Ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277).
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1493).
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 218).
- Ustawą z dnia 12 marca 2014 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz 1507).
- Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2020 r. poz 821).

DIAGNOZA SPOŁECZNA

Na podstawie danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z roku 2018 można zauważyć wzrost spożycia 100 % alkoholu na jednego mieszkańca w Polsce. Od roku 2009 wartość ta stale utrzymuje się powyżej 9 litrów. W roku 2018 spożycie alkoholu osiągnęło najwyższą wartość tj. 9,55 litra na osobę. To dowodzi, że alkohol jest najbardziej popularną substancją psychoaktywną. Nie opublikowano jeszcze danych za 2019 rok, tym samym trudno określić jaką mamy obecnie w Polsce w tej kwestii tendencję wzrostową, czy też malejącą.

Średnie spożycie alkoholu 100 % na jednego mieszkańca w Polsce.

Źródło: Sprawozdanie z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z roku 2018.

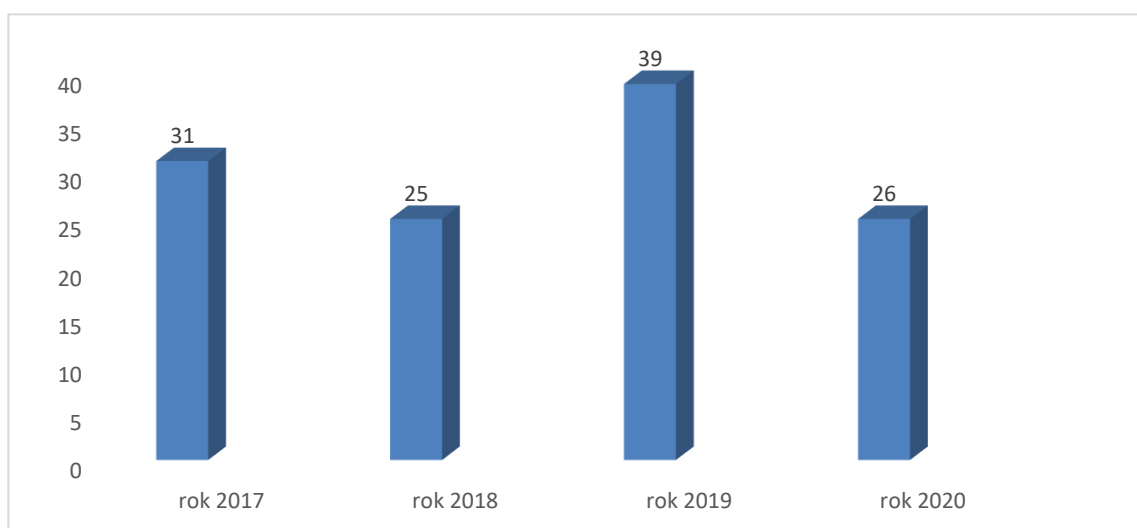
Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stwierdza, że alkohol jest specyficznym towarem i wymaga specjalnych regulacji prawno-administracyjnych oraz finansowych, umożliwiających wyższy stopień kontroli niż ta, która obowiązuje w systemie wolnorynkowym wobec innych produktów. Wysoka dostępność do alkoholu wiąże się z fizyczną łatwością jego zdobycia, w związku z tym jednym z zadań jest edukowanie i przypominanie sprzedawcom o społecznych i ekonomicznych konsekwencjach sprzedaży alkoholu dorosłym i nieletnim. W związku z powyższym w Gminie Bieruń w roku 2018 podjęto Uchwałę nr VII/4/2018 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 28 czerwca 2018 r. określającą maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18 % w ilości 35 zezwoleń, ograniczając w ten sposób dostępność do alkoholu i realizując funkcję kontrolną punktów jego sprzedaży.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu, w 2019 roku prowadziła 35 spraw dotyczących osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodowały rozpad życia rodzinnego, demoralizację nieletnich oraz zakłócały spokój i porządek publiczny. Porównując tę liczbę z danymi z 2017 roku, kiedy prowadzonych było 53 tego rodzaju spraw zauważyć można wyraźną tendencję spadkową. Komisja skierowała 15 osób na badania przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i wskazania rodzaju zakładu leczniczego. W ramach swojej działalności, zajęła się także osobami dotkniętymi przemocą w rodzinach z problemem alkoholowym, a jej członkowie uczestniczyli w 6 spotkaniach Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych przeprowadzili wspólnie z Policją 21 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu, w roku 2019 otrzymał do prowadzenia 39 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 29 z rodzinami, gdzie wychowywały się małoletnie dzieci. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost ilości prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”. Nastąpił natomiast spadek interwencji pracowników socjalnych w środowisku rodzinnym, który wyniósł 11, z tym, że zwiększyła się ilość wypełnionych formularzy „Niebieska Karta- A” w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. Dane te obrazują, że działania profilaktyczne podejmowanie w celu wyeliminowania negatywnych zjawisk społecznych, w tym wypadku przemocy w rodzinie występującej najczęściej w powiązaniu z nadużywaniem alkoholu, przynoszą oczekiwany i zamierzony skutek.

**Ilość Niebieskich Kart w prowadzeniu przez Zespół Interdyscyplinarny
ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu.**

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań ujętych w Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii z roku 2017, 2018, 2019, 2020 (do 01.09.2020)

W 2019 roku Izba Wyrzeźwień w Chorzowie przyjęła 178 mieszkańców Bierunia, z czego 162 mężczyzn i 16 kobiet. W porównaniu do roku 2018 ilość osób umieszczonych w Izbie Wyrzeźwień była taka sama. Od kilku już lat w Bieruniu nie odnotowuje się wzrostu ilości osób umieszczonych w Izbie Wyrzeźwień. Wskaźnik ten również może świadczyć o prawidłowym kierunku prowadzonych działań profilaktycznych.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Bieruniu wynika, że od kilku lat stale zmniejsza się ilość interwencji domowych. W roku 2017 było ich 395, w roku 2018 - 247, a w roku 2019 – 227.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu, ze względu na powierzone jej przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zadania, odgrywa zasadniczą rolę w przeciwdziałaniu skutkom społecznym związanym z nadużywaniem alkoholu w Gminie Bieruń. W celu realizacji obowiązków Komisja współdziała w szczególności z Gminnym Centrum Profilaktyki Uzależnień działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bieruniu, Komendą Powiatową Policji w Bieruniu, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu, Sądem Rejonowym w Tychach oraz kuratorami sądowymi.

W ramach zadań profilaktycznych w roku 2019 w Gminie Bieruń działały trzy Świetlice Wsparcia Dziennego o Charakterze Opiekuńczym tj. „Iskierka”, „Nadzieja” i „Radość” prowadzące zorganizowaną działalność opiekuńczą-wychowawczą. Ich cel to wspieranie rodziny w procesie przygotowania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi. Placówki te pełnią bardzo ważną funkcję prewencyjną. Najczęściej w zajęciach uczestniczyły dzieci z rodzin, w których zaburzona jest funkcja opiekuńczo-wychowawcza rodziców, w rodzinie występuje przemoc, alkoholizm, ubóstwo, problemy socjalne, demoralizacja. Dzieci z tych rodzin zagrożone są niedostosowaniem i wykluczeniem społecznym. W roku 2019 w zajęciach świetlicowych wzięło udział 57 dzieci w wieku szkolnym. Działalność świetlic wspierało 5 wolontariuszy pomagając wychowawcom w prowadzeniu zajęć w świetlicach, odbywających się zgodnie z harmonogramem zajęć szkolnych, dodatkowo zajęcia odbywały się również w okresie ferii zimowych i wakacji. Podopiecznym nie tylko zapewniano właściwą opiekę, ale również pomoc w nauce, wsparcie w sytuacjach kryzysowych i rozwiązywaniu problemów szkolnych, rodzinnych i osobistych, rozwijano ich zainteresowania i uzdolnienia, uczono samodzielności, samorządności i aktywności społecznej, kształtowano właściwe nawyki prozdrowotne oraz postawy społeczne i kulturalne, zapewniając jednocześnie klimat sprzyjający powstawaniu więzi interpersonalnych i nabywaniu umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów. Podejmowana była również współpraca z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, a przede wszystkim z rodzicami/ opiekunami prawnymi dzieci w celu wzmocnienia ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych. Przez cały rok w świetlicach prowadzono autorskie programy profilaktyczne: „Akademia Edukacji”, „Akademia Sukcesu”, „Akademia Sukcesów”, „Rozwiń Skrzydła - Przysiań Dobrych Rad”, „Rozwiń Skrzydła - Przysiań Dobrych Możliwości”, „Rozwiń Skrzydła - Przysiań Pomysłów” - skierowane do dzieci, młodzieży i ich rodziców.

Istotnym aspektem, na który ukierunkowane były działania w obrębie profilaktyki realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu było zagrożenie dla młodzieży wynikające z przyjmowania substancji psychoaktywnych. Z raportu Państwowej Inspekcji Sanitarnej wynika, iż w roku 2018 dopalacze spowodowały śmierć 160 osób, głównie młodych ludzi, a liczba ta stale rośnie. W tym samym czasie zanotowano 260 interwencji medycznych związanych z zatruciem substancjami

psychoaktywnymi i środkami zastępczymi. Dopalacze są coraz mocniejsze w swoim działaniu. To już nie jest lista wskazująca pojedyncze substancje, ale całe grupy substancji chemicznych. Nie ma już wprawdzie sklepów stacjonarnych z dopalaczami, ale handel tymi substancjami funkcjonuje za pośrednictwem internetu. Fakt ten jest bardzo niepokojący, dlatego głównym celem profilaktyki w szkołach było chronienie dzieci i młodzieży przed zagrożeniami, informowanie o ich formach i pomocy osobom potrzebującym. W roku 2019 w placówkach oświatowych w Bieruniu łącznie przeprowadzono 11 programów i spektakli profilaktyczno-edukacyjnych, w tym programów rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii. W programach tych uczestniczyło 1657 uczniów, 88 nauczycieli, 92 rodziców. Podczas tych zajęć uczestnicy byli informowani o różnego rodzaju środkach uzależniających, a także o skutkach eksperymentowania z tymi niebezpiecznymi substancjami. Uczono ich asertywności i zdrowego trybu życia, wzmacniano poczucie własnej wartości, wskazywano alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego oraz metody poprawy więzi rodzinnych i rówieśniczych, będących fundamentem poprawnych relacji i zwiększających poczucie własnej wartości, wzmacniając w ten sposób umiejętność asertywnego zachowania w niebezpiecznych kontaktach z substancjami psychoaktywnymi, w szczególności alkoholem, narkotykami i środkami zastępczymi.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu, w ramach profilaktyki, realizuje również zadania w zakresie wspierania rodziny we właściwym wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny to planowane działania, mające na celu przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny, prowadzone poprzez:

- prace z rodziną, m.in. poprzez konsultacje, specjalistyczne poradnictwo, pomoc prawną,
- przydzielenie asystenta rodziny,
- pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego,
- współpracę lokalnych instytucji, organizacji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.

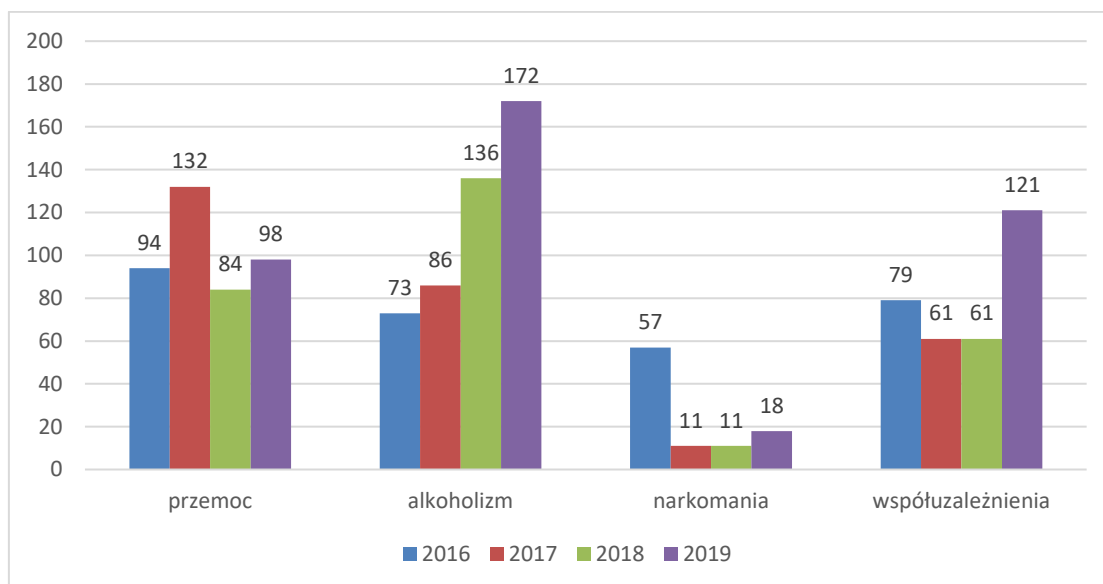
W roku 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu, zapewnił rodzinom pomoc 2 asystentów rodziny, którzy objęli pomocą 21 rodzin wychowującym 55 dzieci.

Zwrócić należy również uwagę na działającą w Bieruniu, w ramach działań profilaktycznych grupę samopomocową dla osób współuzależnionych „A teraz Ja”. Grupa skierowana jest do osób będących w bliskich relacjach z osobami uzależnionymi m.in. od alkoholu, narkotyków, leków. Podczas spotkań pracowano nad zniwelowaniem cierpienia, poczucia winy, bezradności, stresu, napięcia. W efekcie spotkań uczestnicy nabierali pewności siebie, uzyskiwali umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz przekonanie, że nie zostali sami z problemami, a ich sytuacja nie jest ostateczna. Powyższe zajęcia pomogły im odrzucić poczucie odpowiedzialności za zaistniałą w ich rodzinach sytuację oraz zastanowić się nad sposobami wyjścia z niej.

**W 2019 roku Gminne Centrum Profilaktyki Uzależnień udzieliło pomocy osobom/rodzinom
w następującym zakresie:**

- konsultacje ds. uzależnień od alkoholu – **172**,
- konsultacje dla osób współuzależnionych – **121**,
- konsultacje ds. narkomanii – **18**,
- konsultacje ds. przemocy – **98**,
- konsultacje ds. pomocy rodzinie – **93**,
- konsultacje indywidualne, interwencyjne (uzależnieni od alkoholu, narkotyków, osoby dotknięte przemocą) – **65**,
- pomoc prawna - **188**.

Liczba udzielonych porad przez specjalistów w latach 2016 – 2019.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań ujętych w Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii z roku 2016, 2017, 2018, 2019.

CELE PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 jest, podobnie jak w latach wcześniejszych, rozwój i doskonalenie istniejącego systemu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych w Bieruniu, poprzez ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz stosowania przemocy, zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych ryzykownych zachowań przez dzieci, młodzież i dorosłych. Większość zadań ujętych niniejszym Programie, przewidzianych do realizacji

w 2021 roku, jest kontynuacją prowadzonej w tym zakresie działalności profilaktycznej w latach wcześniejszych.

Cel ten realizowany jest poprzez poniższe zadania:

1. Intensyfikacja podejmowanych działań na rzecz propagowania trzeźwego stylu życia.
2. Tworzenie warunków udziału w rozwoju społeczności osobom i grupom zagrożonym wykluczeniem, zapewnienie ciągłości usług zdrowotnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych, utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży.
3. Zmniejszenie skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z nadużywania alkoholu, używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych poprzez propagowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
4. Prowadzenie edukacji publicznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie.
5. Wspomaganie współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Cele te będą realizowane poprzez wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatyw lokalnych w następujących obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej - adresowanej do wszystkich mieszkańców Bierunia, bez względu na stopień ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- profilaktyki selektywnej - adresowanej do grup o podwyższonym stopniu ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- profilaktyki wskazującej - adresowanej do osób lub grup, które wykazują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia;
- terapii i rehabilitacji - obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.

ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY REALIZACJI

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, współuzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej, prawnej, a także ochrony przed przemocą w rodzinie.

L.p.	Sposób realizacji	Wskaźniki	Partnerzy
1)	<p>Prowadzenie oraz doposażenie Gminnego Centrum Profilaktyki Uzależnień (GCPU) działającego przy MOPS w Bieruniu, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prowadzenie poradnictwa, edukacji oraz udzielanie pomocy psychologicznej indywidualnej i grupowej, b) podejmowanie działań mających na celu motywowanie osób do podejmowania leczenia odwykowego, c) zapewnienie dostępu do pomocy prawnej osobom uzależnionym i członkom ich rodzin, w szczególności w zakresie ochrony przed przemocą w rodzinie, d) upowszechnianie wiedzy na temat procedury „Niebieskie Karty” i infolinii „Niebieska Linia”, e) udzielanie informacji dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób doświadczających przemocy i ich rodzin na temat placówek pomocowych działających w obszarze problemów uzależnień i przemocy, f) zakup materiałów profilaktycznych i dydaktycznych oraz artykułów potrzebnych do zorganizowania ww. działań, g) współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, h) finansowanie opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia oraz przeprowadzonych wywiadów informacyjnych na potrzeby GKRPA, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba udzielonych porad/konsultacji (prawnych, psychologicznych), • liczba rozdysponowanych informacji (ulotki, informatory, broszury, materiały profilaktyczne) w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, • liczba osób uczęszczających na spotkania grupy samopomocowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu (GKRPA), • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu (MOPS), • Gminne Centrum Profilaktyki Uzależnień przy MOPS Bieruń, • Wolontariusze, • Zespół Interdyscyplinarny (ZI), • Parafie, • Prokuratura Rejonowa w Tychach, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łędzinach (PCPR), • media lokalne.

	i) wspieranie działalności grup samopomocowych, w tym grupy wsparcia dla osób współuzależnionych.		
2)	<p>Prowadzenie oraz doposażenie świetlic wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczym w Bieruniu realizujących program profilaktyczny dla dzieci, młodzieży i rodziców, w tym:</p> <p>a) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży,</p> <p>b) sporządzanie diagnozy indywidualnej dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej,</p> <p>c) prowadzenie dożywiania dzieci uczestniczących w zajęciach prowadzonych w świetlicach poprzez finansowanie m.in. posiłku, wigilii, paczek świątecznych,</p> <p>d) finansowanie wycieczek oraz innych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży ze świetlic,</p> <p>e) finansowanie i wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu, skierowanych do dzieci i młodzieży, polegających na organizowaniu zajęć o charakterze rekreacyjnym, sportowym, kulturalnym itp.,</p> <p>f) tworzenie możliwości dodatkowych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, poprzez zakup materiałów profilaktycznych i dydaktycznych, artystycznych, sprzętów, itp.,</p> <p>g) inicjowanie różnych form profilaktyki rówieśniczej m.in. poprzez wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu,</p> <p>h) współpraca z rodziną dziecka oraz finansowanie zajęć dla rodziców rozwijających umiejętności i kompetencje wychowawcze.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci uczęszczających do świetlic, • liczba dzieci objętych dożywianiem, • liczba wolontariuszy, • liczba rodziców uczestniczących w zajęciach świetlicowych 	<ul style="list-style-type: none"> • MOPS w Bieruniu, • Świetlice Wsparcia Dziennego o Charakterze Opiekuńczym, • Dzienny Dom Senior+, • Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu (KPP), • wolontariusze, • placówki służby zdrowia z terenu Gminy Bieruń, • placówki oświatowe, • organizacje pozarządowe, • jednostki organizacyjne gminy, • media lokalne.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo–rekreacyjnych.

L.p.	Sposób realizacji	Wskaźniki	Partnerzy
1)	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych w rozwijaniu działań profilaktycznych m.in. poprzez finansowanie programów i spektakli profilaktycznych, programu rozwoju osobowości i działań twórczych dla dzieci i młodzieży, prowadzenie edukacji publicznej poprzez rozpowszechnianie ulotek, broszur, współpracę z mediami, organizacja i finansowanie zajęć dla rodziców mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych, społecznych oraz przygotowujących rodziców do wychowywania dzieci bez przemocy i alkoholu, udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjno-społecznych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, zakup materiałów: dydaktycznych, edukacyjnych, promocyjnych, profilaktycznych, literatury i prasy specjalistycznej, finansowanie imprez w tym sportowo–kulturalnych, kampanii, festynów, koncertów, konkursów wraz z nagrodami itp., bez alkoholu, narkotyków i innych używek oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy, organizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji podnoszących kwalifikacje zawodowe z zakresu profilaktyki narkomanii, alkoholizmu oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności dla pracowników: oświaty, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bieruniu oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu i Zespołu Interdyscyplinarnego. 	<ul style="list-style-type: none"> liczba zrealizowanych programów, liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych, liczba rozdysponowanych informacji (ulotki, informatory, broszury, materiały profilaktyczne) w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, liczba osób uczestniczących w warsztatach umiejętności rodzicielskich, liczba przeprowadzonych przedsięwzięć bez alkoholu, narkotyków i innych używek, liczba zrealizowanych szkoleń, liczba uczestników, którzy wzięli udział w szkoleniach, liczba partnerów przystępujących do wspólnych działań. 	<ul style="list-style-type: none"> Placówki oświatowe, MOPS w Bieruniu, KPP w Bieruniu, placówki służby zdrowia z terenu Gminy Bieruń, Straż Miejska w Bieruniu (SM), GKRPA, Klub Maluszka, Szkoła dla Rodziców, Dzienny Dom Senior+, parafie, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny, jednostki organizacyjne gminy, media lokalne.

2)	Finasowanie i prowadzenie profilaktyki wskazującej właściwe postawy i funkcje rodzicielskie skierowanej do rodziców z małymi dziećmi np. „Szkoła dla Rodziców”, „Klub Maluszka”.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników biorących udział w zajęciach, ankieta podsumowująca. 	
-----------	--	---	--

3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, poprzez wspieranie działań mających na celu wspomaganie procesu powrotu do zdrowia osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Sposób realizacji	Wskaźniki	Partnerzy
Na podstawie ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zadanie to będzie realizowane przez organizacje pozarządowe i instytucje, wybrane w ramach otwartego konkursu ofert na 2021 rok.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA w Bieruniu, • MOPS w Bieruniu, • UM w Bieruniu.

4. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

L.p.	Sposób realizacji	Wskaźniki	Realizator/Partnerzy
1)	<p>Podejmowanie działań w zakresie:</p> <p>a) przyjmowania zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu,</p> <p>b) prowadzenia działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny,</p> <p>c) przygotowywania dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu,</p> <p>d) opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,</p> <p>e) prowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,</p> <p>f) prowadzenia kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Burmistrza Miasta Bieruniu,</p> <p>g) podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba posiedzeń, • liczba osób motywowanych do podjęcia leczenia odwykowego, • liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego, • liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych, • liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, • liczba wniosków do sądu o orzeczenie leczenia odwykowego, • liczba podjętych działań kontrolnych, • liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA w Bieruniu, • Sąd Rejonowy w Tychach, • UM w Bieruniu, • KPP w Bieruniu, • SM w Bieruniu, • media lokalne.

	<p>i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,</p> <p>h) prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,</p> <p>i) uczestniczenia w pracach grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wydanych opinii (negatywnych i pozytywnych) w przedmiocie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży. • liczba wniosków do GKRPA, • liczba opracowanych i rozprowadzonych ulotek profilaktycznych. 	
--	---	--	--

ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 skierowany jest do dzieci i młodzieży, rodziców, osób z problemami społecznymi, osób wymagających wsparcia z problemami emocjonalnymi, kadry pedagogicznej szkół i przedszkoli, pracowników socjalnych, psychologów, służb działających na rzecz dziecka i rodziny, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, oraz sprzedawców napojów alkoholowych i pozostałej społeczności Gminy Bieruń.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bieruń, przygotowany na podstawie analizy wyników realizacji programu za rok 2019 oraz sprawozdań podsumowujących podjęte działania profilaktyczne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bieruniu, a także danych uzyskanych od podmiotów będących partnerami w prowadzonych działaniach, pozwoli w roku 2021 w Gminie Bieruń osiągnąć cel główny, jakim jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

PODMIOTY REALIZUJĄCE ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu. Partnerami programu są:

- a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu (GKRPA),
- b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu (MOPS),
- c) Placówki oświatowe z terenu Gminy Bieruń,
- d) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu (ZI),
- e) Gminne Centrum Profilaktyki Uzależnień przy MOPS w Bieruniu (GCPU),
- f) Placówki służby zdrowia z terenu Gminy Bieruń,
- g) Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu (KPP),
- h) Straż Miejska w Bieruniu (SM),
- i) Sąd Rejonowy w Tychach,
- j) Prokuratura Rejonowa w Tychach,
- k) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łędzinach (PCPR),
- l) Jednostki organizacyjne gminy,
- m) Organizacje pozarządowe,
- n) Parafie z terenu Gminy Bieruń,
- o) Wolontariusze,
- p) Media lokalne.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W BIERUNIU

Za wykonywanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu otrzymują wynagrodzenie w następujący sposób:

- a) przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu:
240 zł brutto za posiedzenie,
- b) członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu:
220 zł brutto za posiedzenie.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy 2021 w ramach środków finansowych zaplanowanych w budżecie Gminy Bieruń, stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być pozyskane środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Do oceny stopnia zrealizowania działań w Programie, zostaną wykorzystane wskaźniki monitoringowe zawarte w tabelach przedstawionych powyżej.

Narzędzia ewaluacji Programu:

- a) monitoring realizacji zadań, wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- b) sporządzenie sprawozdania finansowego i merytorycznego z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Uzasadnienie

Przyjęcie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 wynika z ustaw:

- art. 4¹ ust. 2 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277),
- art. 10 ust. 2, 2a i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1493).

Zgodnie z ww. Ustawami do zadań własnych Gminy należy opracowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i przedłożenie go Radzie Miejskiej celem uchwalenia. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki przeciwalkoholowej i narkotykowej oraz sposób minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków.